HÖGSKOLAN I BORÅS

Barnet och förskolan - förskoledidaktiska aspekter
The Child and Preschool - Educational Aspects of Preschool

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11FK20
Version: 16.2
Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2020-12-10
Gäller från: VT 2021

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Pedagogiskt arbete (G1F)
Utbildningsområde: Undervisning 50%, Verksamhetsförlagd utbildning 50%
Ämnesgrupp: Pedagogik
Förkunskapskrav: Godkänt resultat från tidigare terminers VFU inom ramen för Förskollärarutbildning, 210 hp
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen ges den andra terminen i förskollärarutbildningen och har förskoledidaktiska utgångspunkter med fokus på de yngsta barnen i förskolan. Ytterligare ett fokus tas kring studentens egna pedagogiska ledarskap. Kursen syftar till att utifrån aktuell forskning om förskolans verksamhet problematisera frågor om lekens och omsorgens betydelse i relation till de yngsta barnens lärande och utveckling. Teorier kring de yngsta barnens anknytning och vad dessa får för betydelse i praktiken diskuteras. Vissa för förskolan centrala begrepp behandlas, exempelvis barns perspektiv och barnperspektiv, barns delaktighet och inflytande samt begreppet barndom. Vidare behandlas språk, kommunikation samt matematik. Specifikt behandlas hur kreativa språk- och matematikmiljöer kan skapas och utvecklas. I kursen diskuteras också betydelsen av samarbete mellan vårdnadshavare och förskolans personal. I kursen ingår verksamhetsförlagd utbildning där studenten ansvarar för vissa undervisningsmoment som skriftligt planeras och utvärderas samt att studenten genomför observationer som presenteras i en rapport. Vidare behandlas hur digitala verktyg och estetiska lärprocesser kan användas för att stödja och stimulera barns utveckling och lärande. Dessutom granskas vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv.

Mål

Efter genomgången kurs skall studenten kunna, med avseende på,

1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för hur synen på kunskap och lärande har förändrats över tid och hur detta har kommit till uttryck i olika styrdokument för förskolan med särskilt fokus på matematik och matematisk begreppsbildning
1.2 redogöra för och diskutera innebörden i begreppen barnperspektiv och barns perspektiv samt barns möjligheter till inflytande och delaktighet med utgångspunkt i aktuell forskning och i relation till förskolans verksamhet
1.3 definiera samt resonera kring begreppen barndom och det kompetenta barnet med utgångspunkt i aktuell forskning om begreppet "den moderna barndomen"
1.4 utifrån aktuell forskning redogöra för barns emotionella, kommunikativa, språkliga och matematiska utveckling och med hjälp av centrala begrepp och teorier diskutera hur dessa förmågor kan stimuleras
1.5 redogöra för relationen mellan omsorg, lärande och utveckling samt resonera kring hur detta kan komma till uttryck i förskolan
1.6 redogöra för och diskutera lekens betydelse för barns lärande och hur den kan stimulera barns fantasi, inlevelseförmåga och förmåga till samarbete
1.7 redogöra för hur kreativa språk- och matematikutvecklande miljöer kan skapas och utvecklas i förskolan
1.8 redogöra för hur digitala verktyg och estetiska lärprocesser kan användas för att stimulera barns lärande och utveckling med koppling till förskolans pedagogiska praktik

2. Färdighet och förmåga
2.1 beskriva och visa kunskap om hur grundläggande matematiska begrepp kan introduceras för barn i förskoleåldrarna samt

exemplifiera hur man på olika sätt kan arbeta för att utveckla barns matematiska medvetenhet
2.2 skriva och bearbeta texter enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av källhänvisningsteknik enligt Harvardsystemet
2.3 använda observationer som metod i samband med verksamhetsförlagd utbildning samt analysera insamlade data i relation till yrkesroll och/eller barns utveckling
2.4 diskutera hur arbetslaget, andra företrädare för verksamheten samt vårdnadshavare kan samverka för barns bästa
2.5 omsätta egna ämneskunskaper till lärandesituationer i förskolan utifrån inventering av den pågående lärandesituationen
2.6 i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera lärandesituationer samt muntligt och skriftligt redogöra för arbetsprocessen och dess resultat
2.7 samverka med kollegor och etablera kontakt med vårdnadshavare
2.8 i mötet med barn och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp relaterade till kursens innehåll i ett relevant yrkesspråk

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 granska och bedöma för kursens innehåll relevanta vetenskapliga texter ur ett forskningsetiskt perspektiv
3.2 reflektera över hur det egna ledarskapet påverkar lärandesituationer i förskolan

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- workshops
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning
- studiegruppsarbete
- skriftlig handledning

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

(IN04) VFU-portfolio
Individuell skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.5, 1.8, 2.2, 2.6, 3.2
Högskolepoäng: 2,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(IN07) Observationsrapport
Individuell skriftlig inlämning
Lärandemål: 2.2, 2.3, 3.1
Högskolepoäng: 4,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(NÄ02) VFU
Verksamhetsförlagd utbildning
Lärandemål: 2.5, 2.6, 2.7, 2.8
Högskolepoäng: 6,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE01) Språk och dokumentation
Individuell muntlig redovisning
Lärandemål: 1.4, 1.7
Högskolepoäng: 4,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(SE23) Anknytningsteorier
Seminarium och individuell skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.4, 2.2
Högskolepoäng: 2,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE24) Barnperspektiv och barns perspektiv
Seminarium och individuell skriftlig inlämning

Lärandemål: 1.2, 1.3, 2.2
Högskolepoäng: 3,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(SE25) Matematik
Seminarium och individuell skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.1, 1.4, 1.7, 2.1, 2.2
Högskolepoäng: 4,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(SE26) VFU-uppföljning
Seminarium
Lärandemål: 1.8, 2.4, 3.2
Högskolepoäng: 2,0
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TE09) Tentamen Lek
Individuell skriftlig tentamen
Lärandemål: 1.6, 2.2
Högskolepoäng: 3,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Vid omexamination kan annan examinationsform förekomma.

Det maximala antalet examinationstillfällen för varje examination i kursen är 5. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG).

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevers säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§). Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska men kurslitteratur på engelska, norska och/eller danska kan förekomma.

Arnér, Elisabeth (2009). *Barns inflytande i förskolan: en fråga om demokrati.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (95 s)

Barnkonventionen [Elektronisk resurs] : FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009). Stockholm: UNICEF Sverige (64 s)

Broberg, Malin, Hagström, Birthe, Broberg & Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande.* Stockholm: Natur och kultur (310 s)

Brodin, Marianne & Hylander, Ingrid (2002). *Själv-känsla: att förstå sig själv och andra.* 1 uppl. Stockholm: Liber (128 s)

Davidsson, Fanny (2020). *Lekande rätt: en förskola för barnets rättigheter.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (251 s)

Dimenäs, Jörgen (red.) (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 2, 3, s. 21- 47 (27 s)

Doverborg, Elisabet & Emanuelsson, Göran (2006). *Små barns matematik: erfarenheter från ett pilotprojekt med barn 1 - 5 år och deras lärare.* 1. uppl. Göteborg: NCM, Göteborgs universitet (190 s)

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2011). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (223 s)

Ehrlin, Anna (2012). *Att lära av och med varandra: en etnografisk studie av musik i förskolan i en flerspråkig miljö.* Diss. Örebro: Örebro universitet, s. 76-78 (3 s)

Emanuelsson, Göran & Doverborg, Elisabet (red.) (2006). *Matematik i förskolan.* 1. uppl. Göteborg: NCM/Nämnaren, Göteborgs universitet (110 s)

Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (244 s)

Hermerén, Göran (2011, rev. 2017). *God forskningssed.* Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 40-44, 69 (6 s)

Holmberg, Ylva (red.) (2014). *Rösträtt: musik på barns villkor.* 1. uppl. Stockholm: Gehrman (155 s)

Jensen, Mikael & Harvard, Åsa (red.) (2009). *Leka för att lära: utveckling, kognition och kultur.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (256 s)

Johannesen, Nina & Sandvik, Ninni (2009). *Små barns delaktighet och inflytande: några perspektiv.* 1. uppl. Stockholm: Liber, kap. 1-4 (45 s)

Johansson, Eva & Pramling Samuelsson, Ingrid (2001). Omsorg - en central aspekt av förskolepedagogiken. Exemplet måltiden. *Pedagogisk forskning i Sverige 2001,* årg. 6, nr 2, s. 81-101 (21 s)

Johansson, Eva (2011). Möten för lärande. *Forskning i fokus,* nr 6. 2., rev. uppl. Stockholm: Skolverket (250 s)

Klaar, Susanne (2013). *Naturorienterad utbildning i förskolan: pragmatiska undersökningar av meningsskapandets individuella, sociala och kulturella dimensioner.* Diss. (sammanfattning). Örebro: Örebro universitet, s. 63-65, 67 (4 s)

Kjällander, Susanne (2013). *Appknapp - peka, leka & lära i förskolan.* Stockholm: Stockholms universitet. Tillgänglig: appknapp.se/slutrapport/SV_rapport_appknapp_slutversion.pdf (7 s)

Lacerda, Francisco (2008). Språkets begynnelse: att härleda lingvistisk struktur ur löpande tal. *Dyslexi.* Vol. 13, nr 3, s. 11-17 (7 s)

Läroplan för förskolan Lpfö 18. (2018). Stockholm: Skolverket (20 s)

Löfdahl, Annica, Hjalmarsson, Maria & Franzén, Helena (2014). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori.* Stockholm: Liber, kap. 3, 5 och 7 (35 s)

Nordgren, Pia (2021). *Språk i sikte. Barns interaktionsutveckling i relation till perception och kognition*, ss. 21-109, ss. 123-138. Lund: Studentlitteratur.

Pramling Samuelsson, Ingrid & Asplund Carlsson, Maj (2014). *Det lekande lärande barnet: i en utvecklingspedagogisk teori.* Kap. 5, 6 och 8. 1. uppl. Stockholm: Liber (36 s)

Pramling Samuelsson, Ingrid, Sommer, Dion & Hundeide, Karsten (2012). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik.* Stockholm: Liber, s. 38-92, 195-220 (81 s)

Pramling Samuelsson, Ingrid, Pramling Samuelsson, Ingrid & Jonsson, Agneta (2017). *Förskolans yngsta barn: perspektiv på omsorg, lärande och lek.* Första upplagan Stockholm: Liber (280 s)

Sheridan, Sonja, Pramling Samuelsson, Ingrid & Johansson, Eva (red.) (2009). *Barns tidiga lärande: en tvärsnittsstudie om förskolan som miljö för barns lärande.* Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis. Kap. 5, 9-10, 12. Tillgänglig: hdl.handle.net/2077/20404 (97 s)

Skolverket (2010). *Perspektiv på barndom och barns lärande i förskolan och grundskolans tidigare år.* (239 s)

Svenska skrivregler (2017). 4. uppl. Stockholm: Liber (308 s)

Svensson, Ann-Katrin (2009). *Barnet, språket och miljön: Från ord till mening.* 2., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur (Kap. 3-6) (107 s)

Tellgren, Britt (2004). *Förskolan som mötesplats: barns strategier för tillträden och uteslutningar i lek och samtal.* Licentiatavhandling. Örebro: Örebro universitet, s. 36-43 (8 s)

Thörner, Agneta (2017). *"Vi kan inte bara utgå från barnens intresse": pedagogers guidning av barns intresse i förhållande till förskolans målstyrning.* Licentiatavhandling Borås/Göteborg: Högskolan i Borås/Göteborgs universitet, 2017 s. 37-84 (48 s)

Wasik, Barbara A. (2010). What Teachers Can Do to Promote Preschoolers' Vocabulary Development: Strategies From an Effective Language and Literacy Professional Development Coaching Model. *The Reading Teacher.* Vol. 63 nr 8, s. 621-633 (13 s)

Åström, Ingela (2014). Utmana tanken - varför, vad och hur? I Lundgren Öhman, Ulla-Karin (red.) *Mediepedagogik på barnens villkor*. Stockholm: Lärarförlaget, ss. 69-81 (13 s)

Aktuella artiklar kan tillkomma.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram.

Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Förskollärarutbildning, 210 hp.